

СТ А Н О В И Щ Е

от Проф. д-р Бойко Кирилов Рангелов – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "професор" по професионално направление . 4.4. Науки за Земята, Научна специалност: Дистанционни изследвания на Земята и планетите

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Директора на ИКИТ – БАН № 125 от 13.11.2025г. и решение на заседанието на научното жури от 15.1.2026г. Тя е съобразена с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ - чл.29, ал.1), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ - чл. 60) и Правилника на ИКИТ – БАН по ЗРАСРБ и сагласно Решение на НС на ИКИТ-БАН – (Прот.33 от 11.11.2025г) . Конкурсът е обявен в Държавен вестник брой 88 от 21.10.2025 г., от Института за Космически Изследвания и Технологии - БАН в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика професионално направление 4.4. Науки за Земята; научна специалност „Дистанционни изследвания на земята и планетите” за нуждите на секция „Аерокосмическа информация” при ИКИТ-БАН.

1. Кратко представяне на кандидата

Кандидатът по обявен конкурс за професор по професионално направление 4.4. Науки за Земята - Дистанционни изследвания на Земята и планетите за нуждите на Секция „Аерокосмическа информация“ е МАРИЯ МИХАЙЛОВА ДИМИТРОВА. Тя има висше образование – Магистър по специалност Астрономия, като е завършила СУ Климен Охридски през 1987 година с отличен успех. От тогава работи в Института по космически изследвания на БАН, като преминава по цялата иерархична стълбица на научен работник. В момента е Доцент към ИКИТ-БАН. Има Диплома за научно-образователната степен Доктор от 2016 г. Владее Руски и Английски език. Професионалният и опит е свързан с интензивни изследвания на замърсявания на въздуха с различни компоненти и установени с помощта на различни по своя характер дистанционни измервания. В тази област може да се каже, че е един от малкото отлично изградени специалисти, което е видно от цялостната й научна и изследователска дейност.

От направената проверка по представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата и по отношение за допустимост на кандидата до конкурса.

2. Анализ на представените по конкурса материали

Съгласно приложения списък от публикации в конкурса са представени 41 статии (включително една глава от Монография). Те се разпределят както следва:

На български език – 26 броя, на английски – 25 броя.

От тях – самостоятелни – 4 (по 2 броя съответно на български и английски)

В съавторство:

Като първи автор – в 19 публикации (13 на български, 6 – на английски).

Като втори или по следващ – в 13 на български и 5 на английски).

Девет от публикациите са в престижни издания (Q1-Q4) и в различни рефериранни бази от данни. Тази статистика показва публикационната активност на кандидатката след получаване на званието Доцент. Справката представена от кандидатката показва изискуемите точки и постигнатите от Мария Димитрова – Табл.1.

Таблица 1. Минимални изисквани точки и такива, представени от кандидата (доц.д-р Мария Димитрова) по групи показатели за академична длъжност „Професор“

Група показатели	Необходим бр. точки за Професор по Правилника за ЗРАСРБ в ИКИТ и БАН	Брой точки, представени от кандидата
А	50	50
В	100	104
Г	220	256
Д	150	181
Е	150	290

Представени са данни за забелязани цитати на 18 от публикациите, като общия брой цитирания достига – 50.

Мария Димитрова е участвала и в изпълнението на 11 международни и национални договора с различни институции у нас и в чужбина.

Направеният анализ на основата на статистическите данни от научната и изследователска дейност на кандидатката дава основания за извода, че тя демонстрира научна и приложна активност, която я представя като водещ специалист в областта на аерокосмическите изследвания.

3. Основни резултати от научно изследователската и научно-приложна дейност:

Тези резултати могат да бъдат обобщени и представени в няколко основни направления:

- Изследвания на разпределенията на различни атмосферни замърсители на територията на България установени по дистанционни измервания (спътникови и наземни данни).
- Установяване на случаи на екстремни замърсявания с различни агенти, като силно превишаващи фоновите стойности по спътникови и наземни измервания
- Създаване на критериални характеристики за употребими спътникови данни при изследвания на различни замърсители на атмосферата.
- Обобщения относно атмосферните замърсители на територията на страната с помощта на спътникова информация, включени в наскоро излязлата монография от широк интердисциплинарен колектив – География на България – Изд. на БАН, 2025.

4. Значимост на приносите за науката и практиката(обобщено):

Основната значимост на приносите може да бъде представена като обобщени научни и приложни приноси, които се признават категорично:

Научни:

- Изследвания на сезонни, пространствени и времеви промени и корелации от замърсители на атмосферата с помощта на свободно достъпни спътникови данни със значение за попълване на фундаментални познания..
- Създаване на система от критерии за подбор на сателитни и наземни данни и техните възможни приложения за научни и практически цели, като методичен принос в дистанционните изследвания.

Научно-приложни:

- Специализирани изследвания за разпространение на фини прахови частици (включително пясъчни нахлувания) на територията на страната.
- Моделиране на поведението на различни замърсители за територията на страната, което има практическо (и понякога стратегическо) значение, като експерсният анализ е позитив по отношение на икономията на време и средства.
- Обобщения свързани с атмосферните замърсители за територията на цялата страна, отразени в излязлата монография – „География на България. Геоинформационно системи.“

Като цяло – научните и научно-приложни приноси, характеризират кандидатката като широкоспектърен специалист, усвоил различни методики, изследователски техники и практически умения при обработката и

интерпретацията на сателитни и наземни данни при изследвания на замърсители на атмосферата и процеси в йоносферата с помощта на дистанционни методи. Резултатите предполагат приложения в различни области – екологични, здравни и най-много – научно-приложни приноси, които могат да послужат при вземане на управленски решения от различни нива на държавната администрация.

Приносните участия на Доц. Мария Димитрова, лесно могат да бъдат отличени в колективните публикации, където нейната роля се дефинира ясно, от специфичните ѝ умения и познания, които демонстрира и в самостоятелните си научни и практически разработки.

5. Мнения, критични бележки и препоръки

Личните ми впечатления са ограничени до колегиални срещи по време на различни научни съвети и журита, където тя се проявява като спокоен и уравновесен колега, подкрепящ позитивни решения на колективите с които работи. Нямам съвместни публикации от представените по Конкурса.

Високо оценявам участието ѝ в колективния монографичен труд като съавтор по География на България, издаден от академичното издателство на БАН – „Проф. Марин Дринов, 2025.“

Нямам особени критични бележки. С удоволствие бих препоръчал по-обширна самостоятелна публикационна активност на Доцент Мария Димитрова.

6. Заключение

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), (2), (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1), (2) и (4) и чл. 61 (1), (3) от ППЗРАСРБ, чл. 58 (1), т.1, т.4, т.5, т.6, т.7, (2), (3) и Правилника на ИКИТ – БАН по ЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите на кандидатката за конкурса и оценката на представените от нея публикации, съгласно чл. 29б (2), (3) от ЗРАСРБ, както и от прегледа на различните групи Показатели и количествените параметри по тях представени в Таблицата по-горе, като вземам под внимание научните и научно-приложни приноси, имам ясното и категорично положително становище и предлагам на Почитаемото жури и Почитаемия научен съвет на НИГГГ-БАН да присъди академичната длъжност „професор“ на кандидатката Доцент д-р Мария Михайлова Димитрова.

РЕЦЕНЗЕНТ:

/проф.Б.Рангелов/

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

